

PO SVETU KATOLIŠKEM

Vpliv slabih knjig in časnikov. »Slovenski Gospodar« je v 2. številki sedanjega letnika objavil članek, ki ga je spisal neki kmetski fant. V tem članku razpravlja ta vrli mladenič o žalostnem, da, najžalostnejšem pojavu med našim narodom v sedanjem času, in to je, rastoči surovosti in pokvarjenosti mladine. Pisec članka poudarja ozko vez med tem nadvse žalostnim in za narod pogubnim pojavom in med slabimi knjigami in časniki, ki se naši mladini dajejo v roke. Da je med pokvarjenostjo mladine in med slabimi knjigami resnična vzročna zveza, dokazujejo slični pojavi v drugih državah. V Avstriji, in sicer na Solnograškem, so orožniki proti koncu lanskega leta ujeli dva zločinca, 47letnega pivovarniškega pomočnika Jožefa Steidl in 19letnega hlapca Hermana Gerner, ki sta izvršila poskus roparskega umora na nekem siromašnem delavcu. Potek preiskave je dokazal, da sta imenovana bila člana tolpe, ki je izvršila večje število požigov, vlomov in roparskih napadov. Duševni voditelj te tolpe je bil kljub svoji mladosti 19letni Herman Gerner. Ta mladi fant je povedal na sodnijski zgodovino svojega življenja ter sam izjavil, da ga je čitanje slabih časnikov in knjig duševno in moralno popolnoma pokvarilo ter spravilo na pot zločinov. Ni bil še 18 let star in že je napadel nekega kmeta, ga ustrelil in oropal. Tudi njegovim zločinskim pajdšam so dokazali 19 vlomov in nekaj umorov in napadov na potnike v avtomobilih. Tako pokvarja mladino slabo čtivo. Kdor hoče mladino resnično izobraziti in moralno dvigniti, jo mora rešiti slabih knjig in listov, ki so strup za mlado dušo in nesreča za ljudstvo.

Čemu katoliški redovniki in redovnice? Na nekem socialističnem shodu v Barceloni na Španskem, ki se je vršil nedavno, se je strastno hujskalo zoper katoliške redovnike in redovnice. Neki gvornik je, kakor poroča londonjski list »The Universe«, celo uro z vso protiversko strastnostjo, ki je običajna v teh krogih, napadal katoliške redove. Ko je končal svoj govor, je predsednik zborovanja vprašal: »Ali še želi kdo k tej stvari besedo?« Dvigne se siromašen delavec ter mirno izjavi: »Nisem govornik, nimam takšnih sposobnosti, kakor moj predgovornik. V preprostih besedah bom povedal resnico. V moji hiši je izbruhnila difterija. Obbolela je na njej najprej moja hčerka, potem pa moja žena, ki ji je stregla. Poklical sem usmiljeno sestro, da jima streže. Stregla jima je z veliko nožrtvovalnostjo. Ozdravela je hčerka, ozdravela je moja žena. Usmiljena sestra pa je obbolela na difteriji ter umrla.« Ob besedah tega preprostega delavca je zagromelo veliko odobravanje po celi dvorani.

Uspehi misijonov. Poslednji papeži se močno trudijo, da bi se katoliška vera razširila med poganjskim svetom. Osebito sedanji papež Pij XI. posvečuje vso svojo skrb pospeševanju misijonstva. Velikim naporom so tudi pri-

merni veliki uspehi. V zadnjih desetih letih je bilo v Evropi in Ameriki ustanovljenih 4000 društev, ki nabirajo prispevke za misijone. V misijonskih pokrajinah se je število domačih duhovnikov podvojilo: od 2570 na 5000. Število misijonskih postaj se je dvignilo od 312 na 480. V tej dobi so misijonarji pridobili in včlanili katoliški Cerkvi okoli 10 milijonov ljudi. Priznati je kajpada treba, da se je v tem času rodilo v teh krajih okoli 50 milijonov poganjskih otrok. V sami Indiji pride na 360 milijonov Indijcev samo 3 in pol milijona katoličanov. Je torej še ogromno polje za udejstvovanje katoliškega misijonstva, ki zasluži ter tudi potrebuje vso našo podporo.

Protestantovski duhovnik — katoličan. Učeni protestantovski pastor v Kopenhagu na Danskem Pavel Andrej Erichsen se je nedavno spreobrnul h katolicizmu. Med protestanti je imel vsled svoje učenosti in delavnosti velik ugled. V tem je bil razlog, da so ga njegovi protestantovski rojaki poslali v Nemčijo, da tamkaj deluje za protestantovske misije v inozemstvu. Erichsen je v Nemčiji videl na lastne oči, kaj je katolicizem in kakšni so katoličani. Protestantovski predsodki zoper katolicizem, v katerih je bil vzgojen, so splahneli in skopneli kakor sneg ob solncu. Sklenil je postati katoličan. Preden je izvršil ta sklep, se je za dva meseca umaknil v sloveči benediktinski samostan Marija-Laach. V znameniti božjepotni cerkvi sv. Marije v Kvelaeru je bil krščen in sprejet v katoliško Cerkev.

„Domovina“ se spotika.

Podeželski list takozvanih naprednjakov v Sloveniji, ki nosi naslov »Domovina«, se spotika nad poročilom nekega slovenskega lista o tem, da se je neki kmet spričo nizke cene živine raz-

jokal. O tem piše »Domovina« v svoji številki z dne 9. februarja takole: »Slovinci smo hudo neodločni in prav nič nas ne izmodrijo izkušnje. Prav značilna za to trditve je vest, ki smo jo čitali nedavno v nekem listu in ki se glasi: »Slaba cena živini. Pred dnevi mi je že dolgo znani kmet tožil tako-le: Na cvetno soboto leta 1930 sem kupil par volov za 8100 dinarjev. Zdaj vsake tri dni poleg lepe mrve pokrmim še vrečo svinjske moke. Ponudil sem vola mesarju v prodajo, češ, da bosta tehtala blizu 1300 kg. Ponudil mi je 3000 Din. Kmet se je resnično razjokal.«

Dotični slovenski list, ki je to poročal, je s tem podal resnično sliko sedanjih gospodarskih razmer, ki najhujše tlačijo kmeta. Navedeni primer pojasnjuje, da je kmet pri paru volov zgubil nad 5000 Din. Znani so nam slučajji, da so kmetje izgubili 6000 in še več dinarjev. Ali veste, gospodje okoli »Domovine«, kaj to pomeni za ubogega kmeta, ki mora vse, kar prodaja, prodajati globoko pod ceno, kar kupuje, pa drago plačati in plačevati davke in razne dajatve?! Ni čudo, ako se priča takih razmer kakšnemu kmetu zasoljijo oči.

»Domovini« pa to ni prav in zato takole modruje ter kmetu svetuje: »Mirno redi kmet svojo živino in čaka, da se bo odebelila za prodajo. Ko misli, da bo že dovolj opitana, pa stopi k mesarju in mu reče: Tako in tako živinče imam in ga danes prodam. Prav nič ne misli na to, ali ima tisti mesar potrebo za njegovo živino ali ne. Prav nič ne poizveduje, ali bi sosedni mesar morda bolje plačal njegovo živino. Samo to ve, da bi moral pri živini prirediti. Če se mu pokaže izguba, pa joče, češ: Poglejte siromaka, ki se je zastonj trudil.« Tako »Domovina« beseduje ter se obenem spotika nad »tistimi« gospodi, ki pišejo in priobčujejo take zgodbe o jokajočem kmetu!

NOVICE

Zlata družinska slavnost. Bilo je veselje na prijaznem Smolniku v župniji Ruše, ko sta obhajala zadnje dni zlato poroko nad vse čislana veleposestnika Dragotin in Terezina Harič. Kakor pred 50 leti, tako sta tudi sedaj obhajala zlato poroko v mični smolniški cerkvi in zlatoporočne obrede je opravil nečak Lojze Pajtlar, kaplan v Cirkovcah. Imel je na blaga zlatoporočenca ganljiv nagovor. Krasni slavoloki in grmenje topičev je oznanjalo redko slavnost. Na dan slovesnosti so prihiteli od vseh strani sorodniki in prijatelji, da so počastili blaga slavljenca, in jima izkazali ljubezen. Imela sta 3 otroke, ki so vse preskrbljeni. Vsak otrok je imel v srce segajoč govor na dan jubileja in izkazal ljubemu ateku in mami hvaležnost. G. Harič je bil 47 let vzgledni občinski mož občine Smolnik in je za velike zasluge dobil red sv. Save 4. razreda. Naš blagi slavljenec je tudi pristni planinski posestnik, ki ljubi nad vse planine. Njegovo veselje

sta les in žaga, koja obišče dnevno. Haričeva hiša je zelo gostoljubna in je posebno turistom pravi dom. Gospa Haričeva, akoravno že 50 let poročena, zgleda mlada in čvrsta in ima za vsakega prijazno besedo in dobro postrežbo. V to hišo prihajajo tudi sami kršč. časopisi, »Slovenski gospodar« je veliko let stalen gost in je tudi dolžan čislanim jubilarantom zaklicati: Še do skrajnih mej človeškega življenja!

Po nesreči ustrelil prijatelja. 55letni posestnik Jakob Šujen iz Ciglence pri Sv. Barbari v Slov. gor. je čul zvečer zunaj hiše ropot. Ker se danes radi klatijo v nočnem času okrog voglov razni nepoštenjaki, je snel Šujen svojo puško s klina in šel venkaj pogledat. Zapazil je, da mu je nekdo podrl stranišče. Ker je še vedno ropotalo, je oddal v smeri šuma strel in krenil nazaj v hišo. Sosedje in Šujenovi domačini so našli s prestreljenimi prsi in v zadnjih zdihljajih Šujenovega najboljšega prijatelja Janeza Slaniča. Slanič je bil namenjen k Šujenovim po jabolčnico, ko je padel strel in ga smrtonosno zadel. Po nesreči zagrešeno krvavo dejanje je Šujena tako pretreslo, da si je hotel sam končati živ-

ljenje in so ga oddali čisto zmedenega v zapore mariborskega okrožnega sodišča.

Posledica neprevidnega ravnanja z orožjem. Posestnik Jurij Fürer z Vrhov pri Mariboru je pregledoval staro pištolo. Kres se je nenadoma sprožil in kroglo je dobil v levo nogo 20letni kovaški pomočnik Franc Rožič iz Vrhov.

Obstrelil se je po nesreči na lovu vsled padca na levi nogi pod kolenom 29letni posestnik Anton Ambrož z Rdečega brega pri Št. Lovrencu na Pohorju. Poškodovani se je zatekel po pomoč v mariborsko bolnico.

Ženo ubil v spanju. Že bolj priletna zakonca Jurij in Marija Pernek iz Gruškovja pri Sv. Trojici v Halozah sta živela v neprestanih medsebojnih prepirih in pretepih. Dne 9. februarja pa je mož ubil z motkinim toporiščem v spanju svojo ženo. Orožniki so oddali divjaškega ubijalca v ptujske zapore.

Radi uboja štiri leta ječe. Dne 23. aprila m. l. so kopali v Litmerku pri Ormožu v vinogradu posestnika Kiriča. Med kopači sta se nahajala Anton Vogrinc, ki je bil na vojaškem dopustu, in Matija Žibrat. Med delom je Žibrat očital Vogrincu lenobo pri delu, kar je pokarane tako razljutilo, da se je vrnil domov in nagovoril Jožefa Kumra in Blaža Lapornika, da so pričakali Vogrince, ko se je zvečer vračal proti domu. Iz zasede napadeni je dobil tako silovit udarec, da mu je počila lobanja in je umrl v ormoški bolnici. Pri razpravi dne 8. februarja v Mariboru so zavračali napadalci krivdo eden na drugega. Na podlagi izjav posameznih prič se je uveril sodni senat, da je prizadjal Žibratu smrtonosni udarec s kolom Vogrinc in je bil ta tudi obsojen na 4letno težko ječo, ostala dva sta bila oproščena.

Vlomilska in tatinska družba straši po Slov. goricah. Vlomi v kmečke domove in zidanice vznemirjajo župniji: Sv. Anton in Sv. Andraž v Slov. gor. Pri Sv. Antonu beležijo v zadnjem času v eni noči kar tri vlome. Skozi streho je obiskala vlomilska družba ob 2. uri popoldne mesno shrambo sester Paluc v Brengovi. Odnegli so poleg mesa in slanine ženskam tudi obleko ter povzročili v sedanjih hudih časih škode za 3000 Din. Še isto noč so se lotili tolovaji celo Društvenega doma pri Sv. Antonu in ukradli obleko in razne predmete, kateri se rabijo pri vprizaranju iger. Gotovo isti uzmoviči so obiskali neko klet pri Sv. Andražu, iz katere je zginilo žganje ter vino. Naše orožništvo je pridno na delu in že tudi na pravi sledi, da bodo Slovenske gorice kmalu rešene more vlomilcev.

Na 15 let robije obsojen požigalec. Dne 11. febr. je dal odgovor pred mariborskim senatom radi pet požigov 24letni kmečki sin Jožef Rajh iz Sardinja pri Ptuj. Požigalec je po izpovedi izvedencev nekoliko slaboumen, a za svoja peklenko hudobna dejanja odgovoren. Rajh je po aretaciji orožnikom priznal požige, pred sodniki pa je tajil, a je bil le obsojen na 15 let težke ječe in na povračilo povzročenih škod.

Nepoboljšljiv grešnik je Anton Orgolič, brezposelni mlinar z Rožičkega vr-

ha. Lansko leto je bil obsojen na šest mesecev, ker je bil eden glavnih udeležencev pri ponarejanju jurjev. Ko je zapustil ječo, se je lotil tatvine koles. Pred mariborskim sodiščem so mu dokazali dne 8. februarja štiri ukradena kolesa in so ga obsodili na 18 mesecev robije in na triletno zgubo častnih pravic.

Trikrat z motiko po glavi. V marib. bolnišnico so oddali 64letnega viničarja Jakoba Rojca iz Stopnega pri Makolah. Rojca je udaril neki Doberšek v vinjenosti trikrat z motiko po glavi in ga opasno poškodoval.

Nevarne poškodbe na glavi je prizadjal nekdo z lato 58letnemu žagarju Josipu Kosikarju iz Gortine pri Dragogradu. Težje poškodovanega so spravili v mariborsko bolnico.

Pod avtomobilom. Dne 8. februarja popoldne je povozil osebni avtomobil prometnega društva v Zagrebu posestnico Marijo Ponikvar na povratku iz Ptuja v Gerečjo vas. Nezvestno in smrtnonevarno poškodovano so prepeljali v ptujsko bolnico.

Podlegla poškodbam. V zgorajni notici poročamo, kako je avto smrtnonevarno poškodoval na javni cesti pri Hajdini posestnico Marijo Ponikvar iz Gerečje vasi. Poškodovana je umrla po preteku 24 ur v ptujski bolnici.

Smrt vsled opeklin. Dveletni Jožek Dragšič iz Polancev v ptujskem srezu se je tako polil z vrelo juho, da je umrl na opeklinah v bolnici v Ptuj.

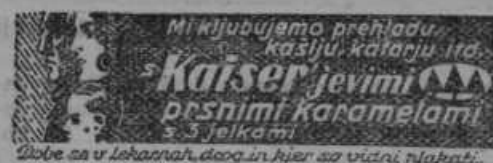
Nezvestnega in s kolom preko glave udarjenega so pripeljali v ptujsko bolnico 30letnega posestniškega sina Ivana Tekmeca iz Sp. Velovlaka pri Sv. Lovrencu v Slov. gor. Na povratku proti domu ga je v noči nekdo pobil iz zasede.

Dva šolarja naletela na mrtvega novorojenčka. Pri nabiranju vrbovih majic ob Savinji pri Braslovčah sta naletela dva šolarja na omot iz cunj, v katerem se je nahajal mrtev novorojenček moškega spola. Trupelce je bilo odvrženo kvečjemu dober dan pred najdbo. Brezsrčno mater zasledujejo orožniki.

Dva uprežena konja utenila. Kmet iz Brežic se je odpravil dne 9. februarja z dvema v voz upreženima konjema na sejm v Št. Jernej na Dolensko. Pri vasi Dobe pri Kostanjevici je po krmiljenju napajal konja v Krki. Živali sta se pognali preveč na sredino reke, ki ju je pogoltnila z vozom vred. Kmetovnik je še pravočasno skočil z voza na suho.

Samomor v kavarni. Dne 7. februarja kmalu po polnoči se je ustrelil v ljubljanski kavarni »Emona« 22letni podnarednik bolničarske čete Vladimir Jovič iz Grdelice. Pred obupnim dejanjem je popil 5 čašic ruma, ko je doigrala godba zadnji komad, je končal strel mlado življenje.

Dva uboja na Kranjskem pred ljubljanskim sodiščem. Dne 8. februarja je obravnaval sodni senat v Ljubljani tale dva slučaja uboja: Dne 7. novembra lanskega leta so v Stahovici pri Kamniku v krčmi pri »Korlnu« popivali fantje. Med pivci je bil tudi oženjeni delavec Franc Slatner, 24letni Jakob in njegov tovariš Anton iz Stahovice.

Jakob in Franc sta se gledala že dalje časa kakor pes in mačka. Ko se je zgoraj omenjenega večera Franc odpravil iz krčme domov, sta ga dohitela na cesti Jaka in Tone. Jakob je Franceta tako obdelal z dolgim nožem, da so ugotvili na njem 32 težjih in lažjih ran. Napadenega so pozneje našli ljudje nezvestnega in je po prevozu v ljubljansko bolnico tudi podlegel poškodbam. Ubijalec Jakob se je po krvavem dejanju vrnil nazaj v gostilno, kjer je pijačo dalja. Oba obtožena sta dejanje priznala z izgovorom na pijanost. Jakob je bil obsojen na 5 let robije, Tone pa oproščen. — Dne 5. novembra v noči se je vračal Jakob Klemenc iz Vrhpolja pri Kamniku domov mimo Dolarjeve hiše. Padel je slučajno v aduenco in seve začel zmerjati. Radi robantanja je pograbil mladi ključavničarski pomočnik poleno in zadel Klemence tako močno po glavi, da mu je prebila lobanjo in je udarjeni tudi umrl na posledicah v ljubljanski bolnici. Radi uboja je bil obtoženi obsojen na 14 mesecev strogega zapor.

Po 32 dneh potegnili obupano samomorilko iz Krke. 40letna zasebnica Ana Slakova iz Novega mesta je vzdrževala nedovoljeno razmerje z 20letnim fantom, ki jej je obljubljal zakon. Ker se je fantova ljubezen s časom ohladila, je skočila Slakova v Krko, iz katere so jo potegnili zadnji teden po preteku 32 dni.

Avtobus zgorel. Dne 10. februarja je zgorel avtobus, ki je vzdrževal osebni promet in vozil pošto na progi Ljubljana — Vič — Dobrova — Polhov gradec. Potniki so zapazili pravočasno nesrečo in so se rešili brez vsake nesreče.

Obesil se je v drvarnici v Ljubljani v Linhartovi ulici 18letni mesarski vajenec Janez Ahlin, doma iz Velike Stare vasi pri Grosupljem.

Strahovita eksplozija. Dne 10. febr. krož 1/8 ure zvečer so doživeli v Neunkirchenu v okrožju Saarbrücken v pokrajini Trier na Nemškem strahovito eksplozijo, ki je osamljena v zgodovini. Iz dosedaj še nepojasnjenega vzroka je eksplodiral gazometer (shramba za plin) s 120.000 kub. metri plina. Razpok so čutili 80 km daleč. 28 poslopij v omenjenem mestu, ki so bila celo dva nadstropja visoka, je vsled zračnega pritiska enostavno zrušila. Sicer pa ni hiše v Neunkirchenu, na kateri bi bila ostala cela le ena stropa in ki bi ne bila razpokana. Na razdaljo 2 km so izruvana vsa drevesa. Koliko je smrtnih in ranjenih človeških žrtev, se še ne da ugotoviti, ker so še razne ruševine v plamenih in je eksplozija bogznaj koliko žrtev razčesala na drobne kose in razmetala posamezne dele na vse strani. Doslej so potegnili izpod razvalin 61 mrtvih in računajo, da bo vseh mrtvih in ranjenih nad 1000.